

רשימות

בפרשת השבוע

פנחס

פרק כ"ו פסוק י"א

ובני קרח לא מתו

רש"י: הם היו בעצה תחילה, ובשעת המחלוקת הרהרו תשובה בלבם, לפיכך נתבצר להם מקום גבוה בגיהנם, וישבו שם [סנהדרין קי].

י"ל כיון שהם התחילו כל המחלוקת, ולאחר מכן בשעת המחלוקת עם משה רבינו כבר לא היו באותו הלהט כבתחילה ונרגעו קצת, וכשראו שיצר כולם מתלהט, והמחלוקת יוצאת מכלל שליטה, חזרו בהם, והתחרטו על מעשיהם וחזרו בתשובה, ולכן נעשה להם מקום גבוה בגיהנם, אך עדיין נשאר בגיהנם כיון שהם התחילו את המחלוקת הגדולה נגד משה רבינו.

פרק כ"ו פסוק מ"ו

ושם בת אשר שרה

רש"י: לפי שהייתה קיימת בחיים מנאה כאן.

קשה מה רצתה התורה ללמדינו בזה? ואם לומר שהייתה מאוד זקנה, [שהרי היתה כבר מעולי מצרים עיין לקמן] הרי התורה הקדושה אינה המקום לדברים אלו?

וי"ל זאת על פי הנאמר בספר הישר [פרשת ויגש] שששרח בת אשר נגנה ליעקב אבינו בכינור שעוד יוסף חי, וכך נאמר שם: ותבא השמחה בלב יעקב מנועם דבריה, ותהי עליו רוח אלהים וידע כי כל דבריה נכונים [שיוסף חי וכי הוא מושל בכל ארץ מצרים], ויברך יעקב את סרח בדברה הדברים האלה לפניו ויאמר אליה בתי, אל ימשול בך מוות עד עולם כי החיית את רוחי: ע"כ. ולפ"ז י"ל שרואים מפסוק זה שנתקיימה ברכתו המיוחדת של יעקב אבינו, שבאה אחרי ההתאמצות המיוחדת של סרח ומנועם דבריה.

פרק כ"ו פסוק נ"ט

ושם אשת עמרם יוכבד בת לוי אשר ילדה אותה ללוי במצרים, ותלד לעמרם את אהרן
ואת משה ואת מרים אחותם

רש"י ד"ה אשר ילדה: לידתה במצרים ואין הורתה במצרים, כשנכנסו לתוך החומה ילדתה, והיא השלימה מנין שבעים.

דבר זה צריך ביאור, לשם מה התורה מספרת לנו שספרו גם את התינוקת יוכבד, שנולדה בתוך חומות מצרים?

י"ל שאמנם ישנם ענין מיוחד שהגיעו למספר שבעים כשהגיעו למצרים, וכמו שמצינו בעוד מקומות בתורה [בראשית ל"ה י"א ברש"י, מ"ו כ"ו, שמות א' ה', דברים י' כ"ב, וברש"י בחומש דברים ל"ב ה' ד"ה למספר בני ישראל], אך אפשר לומר שהתורה רצתה כאן ללמד אותנו נקודה נוספת, והוא להסביר לנו את חשיבות הספירה של תינוקות קטנה יהודיה שנולדה בין החומות, ואפילו שהיא בחזקת נפל בכל זאת גם היא נכללת במספר שבעים, כמו כל בני ישראל באותה תקופה, והתורה מלמדת אותנו שגם התינוק הקטן ביותר צריך להתחשב בו, וצריך לספור אותו ולהתחשב בו, והסיבה היא כיון שהוא עולם מלא, וכן כיון שיכולים לצאת ממנו גדולי עולם, ואפילו הוא קטן ביותר, בבחינת הזהירו בבני עניים שמהם תצא תורה [בדברים פ"א]. ובאמת כך היה, שהרי המשך הפסוק הוא שהיא ילדה את משה ואהרן ועי ישראל ומרים אחותם שהיתה נביאה, וזהו ענין גדול, שהתורה מלמדת אותנו להחשיב כל אחד מישראל אפילו הקטן ביותר, כי אין אנו יודעים מי יותר חשוב ומי פחות חשוב, כי אפשר שממנו תצא תורה, ולכן שומה עלינו להחשיב כל אחד מבני ישראל ובכל גיל.

ודע שהרא"ש [בסוף ערבי פסחים סימן מ', ועיין בקרבן נתנאל שם] סובר [בשונה מרש"י] שלא היו שבעים נפש "שכן דרך המקרא כשמגיע המנין לסכום עשירית [עשר] פחות אחת, מונה אותו בחשבון עשירית ואינו משגיח על חסרון האחד", כמו אצלינו, וכן בספירת העומר שסופרים מ"ט יום אפילו שבתורה נאמר "תספרו חמישים יום", וכן במלקות שמלקים ל"ט אפילו שנאמר "ארבעים יום".

פרק כ"ט פסוק י"ה

ומנחתם ונסכיהם לפרים

רש"י: פרי החג שבעים הם כנגד שבעים אומות, ומתמעטים והולכים, סימן כליה היא להם, ובימי המקדש היו מגינים עליהם מן היסורין [סוכה נה:].

עוד דרשה מובאת במדרש [מדרש רבה פנחס (כ"א כ"ב) ובמדרש ר' תנחומא פנחס (ט"ז) על הפסוק - ביום השמיני עצרת] "זהו שאמר הכתוב [תהילים ק"ט ד'] תחת אהבתי ישטנוני ואני תפילה, אתה מוצא בחג ישראל מקריבין לפניך שבעים פרים על שבעים אומות, אמרו ישראל רבון העולמים הרי אנו מקריבין עליהם שבעים פרים והיו צריכין לאהוב אותנו והם תחת אהבתי ישטנוני, לפיכך אמר להם הקב"ה עכשיו הקריבו על עצמכם, ביום השמיני עצרת תהיה לכם".

צריך להבין מה המטרה של הקרבת שבעים הפרים [שהם כנגד אומות העולם], הרי ממה נפשך, אם אנו מקריבים לטובתן של האומות, וכמו שכתוב במדרש שהיו צריכים לאהוב אותנו שזהו לטובתן, אם כן צריך להבין למה מקריבים פחות כל יום בשביל שמתמעטים והולכים [וכמו שמובא אצלינו ברש"י, פסוק ל"ה], ואם אנו מקריבים לרעתן שיתמעטו, אם כן מובן הסיבה שהגויים שונאים אותנו, כי אנו מקריבים שיתמעטו, ואם כן מה טענתם של ישראל על הגויים, שהגויים היו צריכים לאהוב אותנו? [ועיין גם בבראשית פרק ט"ו פסוק י' ברש"י ד"ה ואת הציפור].

וראיתי מפרשים המסבירים שבאמת אנו אוהבים אותם ומתפללים להצלחתם, אך אנו מקריבים בכל יום פחות, כי אנו מתפללים שכוחות הרע שבהם יתמעטו וילכו.

עוד יש לומר באופן דומה, שאנו מתפללים להצלחתם של האומות, אך הם צריכים להתמעט בכמות, כדי שלא ירגישו יותר מידי גדולים וחזקים, ולבסוף זה יפנה נגד עם ישראל, וכמו שנמשלו עם ישראל לכבשה בין שבעים זאבים שלבסוף טורפים אותה.

עוד אפשר לומר, ששאלה זאת היא הספק של המן הרשע, בדברי תלונתו לאחשוורוש על עם ישראל שדתיים שונות מכל עם, המובאת בתרגום שני על מגילת אסתר וז"ל "ואנחנו לא נדע אם מקללים אותנו או מברכים אותנו, וקורין אותו חג הסוכות".

מתוך הספר רשימות בפרשת השבוע לרב הופנר

הערות והארות על הכתוב כאן יתקבלו ברצון במייל שכתובתו

haseforim@gmail.com